

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS LIETUVOS NACIONALINIO RADIJO IR TELEVIZIJOS VEIKLA

2010 m. kovo 26 d. Nr. VA-P-10-15-3
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
valstybės kontrolieriaus pavaduotojos Nijolės Mickuvienės
2009-08-24 pavedimą Nr. P-10-15

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Rūta Obcarskienė (grupės vadovė)
Edmundas Baronas
Vilma Lapinskienė

Auditas pradėtas 2009-08-24
Auditas baigtas 2010-03-26

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Santrauka	3
Ižanga	5
Audito apimtis ir procesas	7
Audito rezultatai	8
1. LRT strateginių tikslų įgyvendinimas	8
1.1. Ar LRT transliuojamos laidos atitinka visuomeninio transliuotojo tikslus?	8
1.2. Ar pasiekti strateginiuose planuose numatyti rezultatai?	9
2. LRT lėšų ir pastatų naudojimas	12
2.1. LRT pajamos ir sąnaudos	13
2.2. LRT pastatų naudojimas	15
3. LRT radijo ir televizijos programų siuntimas	17
4. Valstybės kontrolės rekomendacijų įgyvendinimas	20
4.1. Ar įgyvendintos LRT administracijai pateiktos Valstybės kontrolės rekomendacijos?	20
4.2. Ar įgyvendinta LRT tarybai pateikta rekomendacija?	21
4.3. Ar įgyvendintos Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateiktos rekomendacijos?	23
Išvados ir rekomendacijos	26
Priedai	28

SANTRAUKA

Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija (toliau – LRT) yra visuomeninis transliuotojas, kurio veiklos pagrindas yra užtikrinti viešąjį interesą – visuomenės interesą būti informuoti. LRT yra valstybei nuosavybės teise priklausanti viešoji ne pelno įstaiga, kurios veikla reglamentuota Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymu. LRT vykdo visuomenės informavimą radijo ir televizijos komunikacijos tinklais, transliuojamų programų priėmimo zona apėmia visą Lietuvos Respublikos teritoriją. LRT transliuoja tris radijo ir tris televizijos (toliau – TV) programas (vieną iš TV programų, LTV World – palydoviniu ryšiu). LRT finansuojama iš valstybės biudžeto asignavimų, pajamų, gautų už reklamą, leidybą, iš komercinės ir ūkinės veiklos. LRT kuria, rengia ir transliuoja radijo ir televizijos programų laidas, kurias elektroninių ryšių tinklais perduoda AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui, o šis savo komunikacijų tinklais LRT programas siunčia į galinius įrenginius (televizorius, radijo imtuvus). Valstybės kontrolė, 2006 m. atlikusi LRT auditą, pateikė rekomendacijas LRT administracijai, LRT tarybai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei dėl finansinių LRT išteklių valdymo ir turto naudojimo. Šio audito metu buvo vertinama, ar įgyvendinamos Valstybės kontrolės rekomendacijos, ar LRT ištekliai naudojami rezultatyviai.

Nustatyta, kad LRT transliuotos laidos atitiko visuomeninio transliuotojo tikslus. LRT radijo ir TV programas transliavo nustatytą laiką, nors mažėjant pajamoms ir mažinant programų kūrimo sąnaudas buvo mažiau kuriama naujų, ypač TV, laidų. Valstybės biudžeto asignavimams 2009 m. sumažėjus 14 proc., LRT radijo ir TV programų kūrimui ir gamybai skyrė planuose numatytą valstybės biudžeto lėšų dalį – 76,3 proc. lėšų. LRT veiklos sąnaudos 2008 ir 2009 m. viršijo pajamas. LRT 2009 m. veiklos sąnaudas, palyginti su 2008 m., sumažino 19 proc., tačiau pajamoms sumažėjus daugiau nei ketvirtadaliu, taikytų priemonių nepakako, kad būtų išvengta nuostolio. Nustatyta, kad valstybės patikėtą ilgalaikį turtą (pastatus) LRT valdo racionaliai, tačiau, stengdamasi nepatirti nuostolių, susijusių su veikloje nenaudojamų pastatų priežiūra, vykdo visuomeniniam transliuotojui nebūdingą veiklą – pastatų ir patalpų nuomą.

Mažėjant LRT pajamoms, programų transliavimo mastas ir trukmė nebuvo sumažinti. Valstybės biudžeto asignavimų, LRT skirtų atsiskaityti už programų siuntimą Lietuvos radijo ir televizijos centro komunikacijų tinklais, 2009 m. pakako padengti 75,2 proc. LRT patirtų išlaidų. LRT taikytų priemonių nepakako, kad būtų išvengta nuostolių dėl radijo ir TV programų siuntimo Lietuvos radijo ir televizijos centro komunikacijų tinklais.

LRT įgyvendino Valstybės kontrolės rekomendacijas, kurių vykdymas priklausė LRT administracijos kompetencijai, ir turi galimybę pagrįstai ir objektyviai įvertinti laidų kūrimo, gamybos ir transliavimo sąnaudas, numatyti efektyvesnę lėšų naudojimą. LRT taryba 2009 m.,

---

sumažėjus LRT finansiniams ištekliams, programų transliavimo masto ir trukmės neperžiūrėjo. Tai iš dalies lėmė nuostolingą LRT veiklą 2009 m.

Siekiant efektyvios ir nenuostolingos visuomeninio transliuotojo veiklos, racionalaus valstybės turto valdymo, rekomendacijos pateiktos LRT administracijai, LRT tarybai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

IŽANGA

Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija yra visuomeninis transliuotojas, kurio veiklos pagrindas yra užtikrinti viešąjį interesą – Konstitucijoje įtvirtintą, jos ginamą ir saugomą visuomenės interesą būti informuotai.¹ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija (toliau – LRT) vykdo visuomenės informavimą radijo ir televizijos komunikacijos tinklais, transliuojamų programų priėmimo zona aprėpdama visą Lietuvos Respublikos teritoriją. Siekiant užtikrinti LRT nepriklausomumą nuo valdžios institucijų (jų pareigūnų), kitų asmenų kišimosi į LRT veiklą, LRT laidų objektyvumą, nešališkumą, įtvirtintas toks LRT valdymo modelis, kur aukščiausias LRT valdymo organas, atstovaujantis visuomenės interesams, yra LRT taryba.²

LRT yra valstybei nuosavybės teise priklausanti viešoji ne pelno įstaiga, kurios veikla reglamentuota specialiu įstatymu – Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymu. LRT transliuoja 3 radijo ir 3 televizijos (toliau – TV) programas (vieną iš TV programų, LTV World – palydoviniu ryšiu). LRT finansuojama iš valstybės biudžeto asignavimų, pajamų, gautų už radijo ir televizijos laidų pardavimą, reklamą, leidybą, taip pat iš paramos ir pajamų, gautų iš komercinės ir ūkinės veiklos.³ Iš valstybės biudžeto asignavimų LRT skiriamos lėšos vykdyti dvi programas: Visuomenės informavimas radijo ir televizijos komunikacijos tinklais ir Radijo ir televizijos programų siuntimas LRTC⁴ komunikacijų tinklais.

LRT įstatyme numatyta, kad LRT privalo rinkti ir skelbti informaciją apie Lietuvą ir pasaulį, supažindinti visuomenę su Europos ir pasaulio kultūros įvairove bei šiuolaikinės civilizacijos pagrindais, stiprinti Lietuvos Respublikos nepriklausomybę ir demokratiją, kurti, puoselėti ir saugoti nacionalinės kultūros vertybes, stiprinti visuomenės moralę ir pilietiškumą, ugdyti šalies ekologinę kultūrą.⁵ Rengdama ir skelbdama laidas LRT turi vadovautis objektyvumo, demokratijos, nešališkumo principais, užtikrinti žodžio ir kūrybos laisvę, laidose turi atsispindėti įvairios pažiūros ir įsitikinimai.⁶

LRT kuria, rengia ir transliuoja radijo ir televizijos programų laidas, suteikia laiką šalies vadovams, politinėms partijoms, rengia tautinėms mažumoms skirtas laidas, laidas klausos neįgaliesiems. LRT transliuoja įvairius valstybinės svarbos, kultūros renginius, sporto varžybas.

¹ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo bylos Nr. 30/03 2006-12-21 nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 5 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 5 dalies, 6 straipsnio 1, 3, 4 dalių (2000 m. birželio 29 d. redakcija), 10 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 1 dalies, 15 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 1, 2 dalių, Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio (2000 m. rugpjūčio 29 d. redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

² Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymas, 1996-10-08 Nr. I-1571, 9 str., 10 str.

³ Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymas, 1996-10-08 Nr. I-1571, 15 str.

⁴ LRTC – AB Lietuvos radijo ir televizijos centras.

⁵ Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymas, 1996-10-08 Nr. I-1571, 3 str.

⁶ Ten pat.

Transliuojamas radijo ir TV programos LRT elektroninių ryšių tinklais perduoda LRTC, kuris savo komunikacijų tinklais šias programas siunčia į galinius įrenginius (televizorius, radijo imtuvus).

LRT veiklai, ypač televizijos programoms, nuolat skiriama daug dėmesio. LRT tarybos veiklos ataskaitos svarstomos Seime. 2009 m. buvo skelbiama apie LRT išiskolinimus AB Lietuvos radijo ir televizijos centrui už LRT programų siuntimą, todėl valstybės institucijoms ir visuomenei kilo klausimų, kaip LRT naudoja valstybės biudžeto lėšas. Be to, Valstybės kontrolė, 2006 m. atlikusi LRT auditą, pateikė rekomendacijas LRT administracijai, LRT tarybai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei. LRT auditą įtraukti į valstybinio audito programą ir įvertinti, kaip įgyvendinamos ankstesnės valstybinio audito rekomendacijos, pasiūlyta Lietuvos Respublikos Seimo nutarime.⁷

---

⁷ Lietuvos Respublikos Seimo 2008-11-06 nutarimas Nr. X-1793 „Dėl Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos tarybos 2005 metų veiklos ataskaitos“, 3 str.

AUDITO APIMTIS IR PROCESAS

Audito objektas – VšĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos veikla.

Audito subjektas – VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija.

Audito tikslas – įvertinti, ar įgyvendinamos Valstybės kontrolės rekomendacijos, ar LRT ištekliai naudojami rezultatyviai.

Vertinimo kriterijai:

- ▶ įgyvendintų (įgyvendinamų) Valstybės kontrolės rekomendacijų dalis;
- ▶ visuomeninio transliuotojo tikslus įgyvendinančių laidų dalis ir valstybės biudžeto lėšų dalis, skirta visuomeninio transliuotojo tikslams atitinkančioms laidoms kurti ir gaminti;
- ▶ LRT išteklių naudojimas jos veiklos tikslams įgyvendinti;
- ▶ valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais atitiktis teisės aktų reikalavimams.

Vertinimo kriterijai aptarti su LRT vadovybe.

Audito procesas

Audituojamas laikotarpis 2008–2009 m., palyginimui buvo naudojami 2007 m. rodikliai. Informacija rinkta iš audituojamo subjekto, LRT tarybos, VĮ Registrų centro, interneto tinklalapiuose.

Audito metu analizuoti 2006–2009 m. LRT tarybos dokumentai, LRT 2007–2009 m. finansiniai dokumentai, Vidaus audito tarnybos ir kiti dokumentai. Nagrinėtos 2006–2009 m. LRT sutartys su prodiuserių kompanijomis ir autoriais dėl TV laidų kūrimo ir gamybos, LRT programų siuntimo LRTC komunikacijų tinklais sutartys ir techniniai aspektai. Audito metu kalbėta su LRT tarybos pirmininku, LRT darbuotojais.

Duomenys rinkti taikant tikrinimo (dokumentų nagrinėjimo), palyginimo (rodiklių), skaičiavimo, apklausos (pokalbių) metodus ir patvirtinimo, stebėjimo, analitinės procedūras.

Atlikdami auditą laikėmės prielaidos, kad Valstybės kontrolei pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus. Valstybinis auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais, patvirtintais valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymu Nr. V-26.

AUDITO REZULTATAI

1. LRT strateginių tikslų įgyvendinimas

LRT, kaip institucijos, strateginiai tikslai yra šie: užtikrinti Lietuvos visuomenės informavimą, švietimą ir skatinti demokratinis procesus joje; optimizuoti LRT veiklą.⁸ Įgyvendindama šiuos tikslus LRT vykdo programą „Visuomenės informavimas radijo ir televizijos komunikacijos tinklais“, kuria siekiama (tikslas) užtikrinti Lietuvos visuomenės informavimą, pateikiant objektyvią, operatyvią ir išsamią informaciją; efektyviai šviesti ir lavinti visuomenę, plėsti jos akiratį, užtikrinant aukštą visuomeninių šviečiamųjų ir kultūros laidų kokybę; skatinti demokratinis procesus Lietuvos visuomenėje. Minėtoje programoje numatyti uždavinio tikslai: rinkti ir skelbti informaciją apie Lietuvą ir pasaulį, supažindinti visuomenę su Europos ir pasaulio kultūros įvairove bei šiuolaikinės civilizacijos pagrindais, stiprinti Lietuvos Respublikos nepriklausomybę ir demokratiją, kurti, puoselėti ir saugoti nacionalinės kultūros vertybes, stiprinti visuomenės moralę ir pilietiškumą, ugdyti šalies ekologinę kultūrą. Uždavinio įgyvendinimo priemonės – rengti radijo ir TV laidas, skirtas pasaulyje vykstantiems politiniams, ekonominiams, socialiniams, kultūriniais ir ekologiniams procesams, radijo ir TV naujienose operatyviai informuoti apie įvykius, turinčius įtakos šiems procesams.

1.1. Ar LRT transliuojamos laidos atitinka visuomeninio transliuotojo tikslus?

LRT programose turi būti užtikrinta temų ir žanrų įvairovė, laidos turi būti skirtos įvairiems visuomenės sluoksniams, LRT informacinėse laidose, komentaruose pateikiama informacija turi būti pagrįsta, atspindėti įvairias politines pažiūras, o nuomonės ir faktinės žinios – autorizuotos, patikrintos ir išsamios.⁹ LRT programose pirmenybė teikiama nacionalinei kultūrai, taip pat informacinėms, pasaulio kultūros, publicistikos, analizės, pažintinėms, šviečiamosioms, meno laidoms.¹⁰ Be to, kaip pažymėjo Konstitucinis Teismas, LRT – visuomeninio transliuotojo „... veikla negali būti sukomercinta <...>, jis turi ne taikytis prie auditorijos ir rinkos konjunktūros, ne pataikauti vartotojiškam skoniui, o informuoti ir šviesti visuomenę, diegti jai tokias pilietines, kultūrinis nuostatas, kokias visuomeniniam transliuotojui diktuoja jo konstitucinė misija“.¹¹

⁸ VŠĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos 2009–2011 m. strateginis veiklos planas, patvirtintas LRT tarybos (2009-03-10) protokolas Nr. P1-03).

⁹ Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymas, 1996-10-08 Nr. I-1571, 4 str.

¹⁰ Ten pat, 4 str., 5 str.

¹¹ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo bylos Nr. 30/03 2006-12-21 nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 5 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 5 dalies, 6 straipsnio 1, 3, 4 dalių (2000 m. birželio 29 d. redakcija), 10 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 1 dalies, 15 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 1, 2 dalių, Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio (2000 m. rugpjūčio 29 d. redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

LRT programų mastus ir struktūrą LRT taryba nustatė 2007 m.¹² (1 priedas). Programų struktūra 2008–2009 m. nebuvo keičiama, LRT transliavo nustatyto žanro laidas, išlaikydama žanrų įvairovę ir atspindėdama aktualias temas. LTV programoje vyravo informacinės, visuomeninės šviečiamosios ir publicistikos laidos, LTV 2 programoje – visuomeninės šviečiamosios, kultūros laidos. Radijo programose buvo transliuojamos žinių ir aktualijų, kultūros laidos.

LRT 2008 ir 2009 m. transliavo laidas, atitinkančias visuomeninio transliuotojo tikslus – objektyviai ir išsamiai informuoti, šviesti ir lavinti visuomenę, plėsti jos akiratį, skatinti demokratinius procesus Lietuvoje (2 priedas). Informacinių, visuomeninių šviečiamųjų, publicistikos, kultūros laidų, laidų vaikams ir jaunimui, tautinėms mažumoms transliavimui skirta laiko dalis 2008 m. LTV programoje siekė 52 proc., LTV2 programoje – 44 proc. 2009 m. šioms laidoms transliuoti skirta laiko dalis LTV programoje padidėjo iki 62 proc., LTV2 programoje – iki 68 proc. 2009 m., palyginti su 2008 m., sumažėjo laiko dalis, skirta filmams, serialams transliuoti (2 priedas). Iki 10 proc. TV programų transliavimo laiko teko muzikos laidoms. Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad „visuomeninis transliuotojas gali puoselėti kultūrą parinkdamas įvairius laidų žanrus: informacijos, švietimo, pramogų, taip pat ir lengvesnio turinio. Šiame kontekste pažymėtina, kad iš Konstitucijos anaipol nekyla draudimo visuomeniniam transliuotojui transliuoti ir pramogines laidas, jeigu jos turi pažintinę, auklėjamąją ar kitokią kultūrinę vertę...“¹³ LRT transliuotos pramoginės, muzikinės laidos, pavyzdžiui, „Triumfo arka“, „Gero ūpo“ / „Duokim garo“, „Mūsų dienos kaip šventė“, „Lietuvos balsai“ (chorų konkursas) vertintinos kaip visuomeninio transliuotojo tikslus atitinkančios laidos.

LRT transliuotos laidos atitiko visuomeninio transliuotojo tikslus, buvo užtikrinta programų laidų temų ir žanrų įvairovė, laidos skirtos įvairiems visuomenės sluoksniams.

1.2. Ar pasiekti strateginiuose planuose numatyti rezultatai?

LRT strateginiuose 2008–2010 m. ir 2009–2011 m. planuose¹⁴ kaip valstybės biudžeto programos Visuomenės informavimo radijo ir televizijos komunikacijos tinklais įvykdymo paslaugų (produkto) sukūrimo kriterijus nurodytas didėjantis LRT informacinių, visuomenės šviečiamųjų, kultūros ir publicistinių laidų skaičius:

¹² LRT tarybos 2007-09-11 posėdžio protokolas Nr. P1-11.

¹³ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo bylos Nr. 30/03 2006-12-21 nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 5 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 5 dalies, 6 straipsnio 1, 3, 4 dalių (2000 m. birželio 29 d. redakcija), 10 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 1 dalies, 15 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 1, 2 dalių, Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio (2000 m. rugpjūčio 29 d. redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.

¹⁴ VšĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos 2008–2010 m. strateginis veiklos planas, patvirtintas LRT generalinio direktoriaus 2008-05-09 įsakymu Nr. 1RA-80; 2009–2011 m. strateginis veiklos planas, patvirtintas LRT tarybos (2009-03-10 protokolas Nr. P1-03).

- 2008 m. buvo numatytas kriterijus – 423 laidos per savaitę;
- 2009 m. numatytas kriterijus – 89 proc., išlaikant LRT tiksluose ir uždaviniuose numatytą laidų kategorijų proporciją.

LRT, kaip visuomeninio transliuotojo, programų ir laidų transliavimas yra viešosios paslaugos.¹⁵ Programų laidų kūrimui, gamybai ir transliavimui skiriamos ne tik valstybės biudžeto, bet ir komercinės lėšos. Todėl numatytas programos įvykdymo vertinimo kriterijus – už valstybės biudžeto lėšas transliuotų laidų skaičius – parodo tik dalį sukurto produkto ir negali atspindėti viso LRT veiklos rezultato. LRT tarybos 2007 ir 2008 m. veiklos ataskaitose¹⁶ nėra duomenų apie ataskaitiniu laikotarpiu transliuotų visuomeninio transliuotojo tikslus atitinkančių laidų skaičių per savaitę. Be to, ataskaitose nėra visų LRT radijo ir TV programų laidų bendro vertinimo. Todėl skaitytojui sunku palyginti atskirų metų rezultatus ir stebėti, ar vyksta pokyčiai, ar pasiekta pažanga. Ataskaitoje taryba pateikė duomenis apie TV ir radijo programų struktūrą ir atskirų žanrų laidų transliavimo laiką. Valstybės kontrolės nuomone, vertinimo kriterijų reikėtų tikslinti, o tarybos ataskaitose pateikti vertinimus, ar pasiekti LRT planuose numatyti rezultatai.

LRT programų masto ir transliavimo trukmės 2008 m. ir 2009 m. taryba nekeitė, todėl bendras transliuojamų laidų skaičius (kiekybinis rodiklis) daug kisti neturėjo. Remiantis atliktais skaičiavimais, LRT radijo (LR 1, Klasika, Opus 3) ir TV (LTV ir LTV2) programose vidutiniškai per savaitę 2008 m. transliuodavo 926 laidas, 2009 m. – 881 laidą. Radijo programose 2009 m. laidų transliuota 5,2 proc. mažiau nei 2008 m. Bendras vidutiniškai per savaitę rodytų TV laidų skaičius 2008 m., palyginti su 2007 m., sumažėjo dviem su puse procentinio punkto, 2009 m. – šešiais procentiniais punktais (1 lentelė).

1 lentelė. LRT rodytos TV laidos 2007–2009 m. (vnt., vidutiniškai per savaitę, įskaitant laidų kartojimus, rudens sezonu)

	2007 m.	2008 m.	2009 m.
LTV	140	133	130
LTV2	103	104	98
Iš viso	243	237	228

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal LRT duomenis

2009 m., lyginant su 2007 ir 2008 m., LRT sumažino programų kūrimo sąnaudas (4 lentelė), buvo mažiau kuriama ir gaminama naujų laidų (kokybinis rodiklis), o siekiant užtikrinti transliavimo apimtį, buvo kartojamos tos pačios laidos.¹⁷ 2009 m. per LTV buvo kartojama beveik

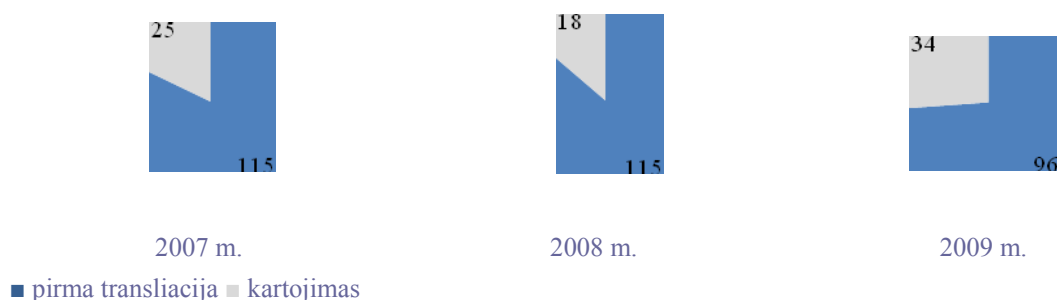
¹⁵ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo bylos Nr. 30/03 2006-12-21 nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 5 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 5 dalies, 6 straipsnio 1, 3, 4 dalių (2000 m. birželio 29 d. redakcija), 10 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 1 dalies, 15 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 1, 2 dalių, Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio (2000 m. rugpjūčio 29 d. redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.

¹⁶ Prieiga per internetą www.lrt.lt/taryba/.

¹⁷ Tos pačios laidos ir filmai gali būti transliuojami po kelis kartus, didžiausios yra pirmojo transliavimo sąnaudos.

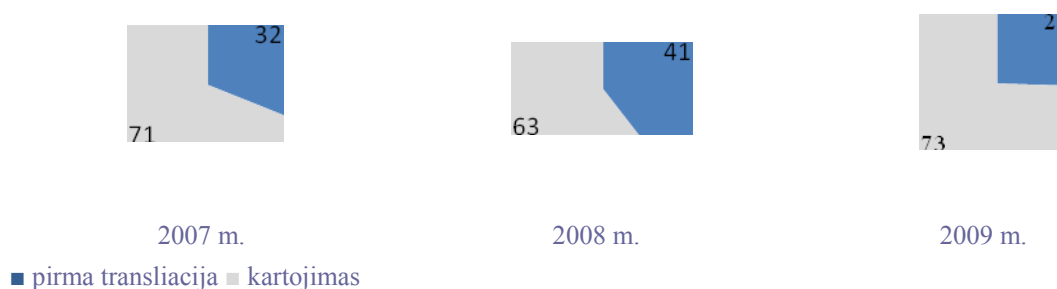
dvigubai daugiau laidų negu 2008 m. (1 pav.). Per LTV2 programą buvo kartojama beveik trys ketvirtadaliai laidų (2 pav.).

1 pav. LTV transliuotų laidų skaičius (vidutiniškai per savaitę, rudens sezonu)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

2 pav. LTV2 transliuotų laidų skaičius (vidutiniškai per savaitę, rudens sezonu)

Šaltinis – Valstybės kontrolė

LRT užtikrino laidų transliavimą, TV ir radijo programas transliavo nustatytą laiką, nors, mažėjant pajamoms ir mažinant programų kūrimo sąnaudas, 2009 m. transliuojamų laidų skaičius, palyginti su 2008 m., sumažėjo 4,8 procentinio punkto. 2009 m. beveik pusė TV programų laidų (47 proc.) buvo kartojamos – naujų laidų buvo transliuojama mažiau nei 2007 ir 2008 m. – blogėjo kokybinis rodiklis. Ateityje gali būti sudėtinga tinkamai įgyvendinti numatytus tikslus – užtikrinti visuomenės informavimą, pateikiant objektyvią, operatyvią ir išsamią informaciją, efektyviai šviesti ir lavinti visuomenę, užtikrinant aukštą laidų kokybę.

LRT, 2009 m. vykdydama programą „Visuomenės informavimas radijo ir televizijos komunikacijos tinklais“, siekė užtikrinti efektyvų lėšų panaudojimą, buvo numatytas vienas iš produkto kriterijų – didėjanti valstybės biudžeto dalis, skirta visuomeninio transliuotojo tikslus atitinkančių radijo ir TV laidų kūrimui ir gamybai (2008 m. – 74 proc., 2009 m. – 75 proc.). Auditorių apskaičiavimu, valstybės biudžeto lėšų dalis, skirta LRT programoms rengti ir transliuoti, 2007 ir 2008 m. siekė 81 proc. ir buvo didesnė, nei nurodyta valstybės biudžeto programos įgyvendinimo vertinimo kriterijų suvestinėje. 2009 m., asignavimams sumažėjus 14 proc., LRT

programoms rengti ir transliuoti tekusi valstybės biudžeto lėšų dalis nedaug sumažėjo ir siekė 76,3 proc. (2 lentelė).

2 lentelė. LRT radijo ir TV programų kūrimo ir gamybos 2007–2009 m. sąnaudos, padengtos iš valstybės biudžeto lėšų (programos „Visuomenės informavimas radijo ir televizijos komunikacijos tinklais“)

	2007 m.		2008 m.		2009 m.	
	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.
Valstybės biudžeto (programos 01 05) lėšos	37 969,0	100,0	41 719,0	100,0	35 878,0	100,0
TV ir radijo programų kūrimo ir gamybos sąnaudos:						Ne galutiniai duomenys:
Darbo užmokesčiui	10 191,9	26,8	12 857,7	30,8	14 005,3	39,0
Telekomunikacijoms	513,3	1,3	121,5	0,3	66,4	0,2
Radijo programoms	3 747,1	9,9	3 970,6	9,5	3 057,0	8,5
Televizijos programoms	12 597,9	33,2	14 051,0	33,7	8 537,2	23,8
Programoms kurti*	2 739,7	7,2	2 376,2	5,7	1 612,6	4,5
Technikai eksploatuoti	838,8	2,2	450,8	1,1	92,7	0,3
Europos transliuotojų sąjungos nario mokesčiui	171,5	0,4	58,3	0,1	0,0	0,0
Iš viso	30 800,2	81,1	33 886,1	81,2	27 371,2	76,3

* Laikmenos garso ir vaizdo įrašams, TV laidų apipavidalinimas, LATGA ir AGATA mokesčiai, kt.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal LRT duomenis

Kita valstybės biudžeto lėšų dalis (2008 m. – 19 proc., 2009 m. – 23,7 proc.) buvo skirta darbo užmokesčio (padalinių, tiesiogiai nesusijusių su programų kūrimu ir gamyba), TV programų siuntimo per palydovą, LRT interneto svetainės, patalpų eksploatacijos, nusidėvėjimo ir amortizacijos, veiklos mokesčių, administracinėms, kitoms sąnaudoms. Šios sąnaudos 2007 m. sudarė 7 168,8 tūkst. Lt, 2008 m. – 7 832,9 tūkst. Lt, 2009 m. – 8 506,8 tūkst. Lt.

LRT pasiekė programos „Visuomenės informavimas radijo ir televizijos komunikacijų tinklais“ vieno iš numatytų rezultatų – 2009 m. programų kūrimui ir gamybai skyrė planuose numatytą valstybės biudžeto programos lėšų dalį – 76,3 proc. lėšų, nors, palyginti su 2008 m., šis rodiklis blogesnis (4,9 procentinio punkto mažesnis).

2. LRT lėšų ir pastatų naudojimas

LRT finansuojama iš valstybės biudžeto asignavimų, pajamų, gautų už radijo ir televizijos laidų pardavimą, reklamą, leidybą, taip pat iš paramos ir pajamų, gautų iš komercinės ir ūkinės veiklos. Remiantis Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių įstatymu, LRT kasmet skiriami biudžeto asignavimai dviem programoms vykdyti: „Radijo ir televizijos programų siuntimas LRTC komunikacijų tinklais“ ir „Visuomenės informavimas radijo ir televizijos komunikacijų tinklais“. LRT 2007 m. patvirtinta LRT viešojo ir neviešojo pobūdžio paslaugų teikimo apskaitų atskyrimo tvarka, pajamos ir sąnaudos išskiriamos pagal finansavimo šaltinius (tipą) – biudžeto lėšos, komercinės lėšos, fondų lėšos, parama ir dovana.

2.1. LRT pajamos ir sąnaudos

LRT pajamos 2009 m., palyginti su 2008 m., sumažėjo ketvirtadaliu (26,5 proc.). LRT buvo skirti 17 proc. mažesni valstybės biudžeto asignavimai (be programos „Radijo ir televizijos programų siuntimas LRTC komunikacijų tinklais“ lėšų). LRT komercinės veiklos pajamos 2009 m. sumažėjo trečdaliu (40,6 proc.) (3 lentelė).

3 lentelė. LRT pajamų (be valstybės biudžeto programos „Radijo ir televizijos programų siuntimas LRTC komunikacijų tinklais“ lėšų) struktūra 2007–2009 m. (tūkst. Lt)

	Valstybės biudžeto lėšos	ES fondų lėšos	Komercinės pajamos	Iš viso
2007 m.	39 481,2	2 134,9	31 429,2	73 045,3
2008 m.	44 156,0	1 931,7	35 344,8	81 432,5
2009 m.	36 665,6	2 130,9	20 992,4*	59 788,9*

* Ne galutiniai duomenys.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal LRT duomenis

Valstybės biudžeto lėšos (be programos „Radijo ir televizijos programų siuntimas LRTC komunikacijų tinklais“ lėšų), ES fondų lėšos¹⁸ ir komercinės veiklos pajamos naudojamos LRT veiklai. LRT pajamos iš šių lėšų 2007 m. iš viso buvo 73 045,4 tūkst. Lt, 2008 m. – 81 432,5 tūkst. Lt, 2009 m. – 59 788,9 tūkst. Lt. Pajamos iš komercinės veiklos 2007 ir 2008 m. siekė 43 proc., 2009 m. – 35 proc., didžiąją šių pajamų dalį (2008 m. – 83 proc., 2009 m. – 72 proc.) sudarė pajamos iš reklamos transliavimo. Be pajamų iš reklamos, LRT gauna pajamų iš patalpų ir technikos nuomos, programų transliavimo (bendrų projektų, interaktyvių pajamų, žaidimų), produkcijos pardavimo.

Didžiausia LRT veiklos sąnaudų dalis tenka darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms bei televizijos programoms rengti (4 lentelė).

4 lentelė. LRT veiklos sąnaudų* pasiskirstymas 2007–2009 m.

	2007 m.		2008 m.		2009 m.**	
	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc..
Darbo užmokestis, socialinio draudimo įmokos, atostogų rezervas	18 810,5	28,0	22 632,1	26,4	21 509,4	31,2
Transliavimas (programų siuntimas)	1 546,6	2,3	2 335,3	2,7	4 156,7	6,0
Telekomunikacijos	909,2	1,4	1 091,3	1,3	749,9	1,1
Radijo programos	4 028,5	6,0	4 322,0	5,1	3 602,4	5,2
Televizijos programos	19 815,4	29,5	28 304,8	33,1	18 330,8	26,6
Programų kūrimas***	6 094,2	9,1	6 614,1	7,7	3 556,4	5,2
LRT interneto svetainė			465,1	0,5	344,5	0,5
Rinkodara ir savireklama	1 974,4	2,9	2 247,4	2,6	1 093,5	1,6
Technikos eksploatacija	1 410,6	2,1	1 755,0	2,1	847,8	1,2
Patalpų eksploatacija	2 454,2	3,6	2 880,6	3,4	1 820,3	2,6
Administracinės sąnaudos	1 603,6	2,4	1 253,3	1,5	448,9	0,7
Veiklos mokesčiai	5 026,4	7,5	5 089,4	5,9	4 389,2	6,4
Kitos sąnaudos	359,2	0,5	616,5	0,7	748,6	1,1

¹⁸ ES fondų lėšos buvo skirtos LRT audio archyvų skaitmeninimui ir LRT darbuotojų kvalifikacijai kelti.

4 lentelės tęsinys

	2007 m.		2008 m.		2009 m.**	
	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.	tūkst. Lt	proc.
Nusidėvėjimas ir amortizacija	3 036,8	4,5	5 638,2	6,6	6 531,6	9,5
Finansinė investicinė veikla	214,6	0,3	326,0	0,4	724,4	1,1
Iš viso	67 284,2	100,0	85 571,2	100,0	68 854,4	100,0

* Be valstybės biudžeto asignavimų programai „LRT programų siuntimas LRTC komunikacijų tinklais“.

** Ne galutiniai duomenys.

*** Laikmenos garso ir vaizdo įrašams, TV laidų apipavidalinimas, LATGA ir AGATA mokesčiai, kt.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal LRT duomenis

2009 m., ketvirtadaliu sumažėjus asignavimams, skirtiems programoms siūsti LRTC komunikacijų tinklais, LRT sąnaudos programoms siūsti, dengiamos iš kitų pajamų, palyginti su 2008 m., padidėjo dvigubai (4 lentelė). Šioms sąnaudoms priskiriamos ir programų siuntimo per palydovus sąnaudos. Be to, didėjo LRT sąnaudos, priskiriamos turto nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudoms.

LRT, siekdama sumažinti veiklos nuostolį, 2009 m. mažino veiklos sąnaudas. Buvo siekiama sumažinti sąnaudas darbo užmokesčiui: LRT 115,75 vnt. (16,7 proc.) sumažino etatų skaičių, darbuotojams 10–15 proc. sumažino darbo užmokestį.¹⁹ LRT, palyginti su 2008 m., sumažino administracines sąnaudas – 64 proc., telekomunikacijų sąnaudas – 31 proc., rinkodaros sąnaudas – 51 proc., patalpų eksploatacijos sąnaudas – 36 proc., sąnaudas, susijusias su programų gamyba – 37 proc.

LRT 2009 m. mažino programų kūrimo sąnaudas:

- ▶ sumažino darbuotojų, dirbančių pagal autorines sutartis, skaičių (36,6 proc. neetatinių darbuotojų ir 25,7 proc. etatinių darbuotojų) ir mažino autorinius atlyginimus;
- ▶ 17,5 proc. sumažino išlaidas išorinių laidų gamintojų paslaugoms pirkti;

LRT 2009 m. sąnaudas, susijusias su programų gamyba ir transliavimu, palyginti su 2007 m., sumažino:

- ▶ TV programų sąnaudas – 7,5 proc.;
- ▶ radijo programų – 10,6 proc.;
- ▶ programų kūrimo – 41,6 proc.
- ▶ technikos eksploatacijos – 39,9 proc.

LRT veiklos sąnaudas 2009 m., palyginti su 2008 m., sumažino 19 proc. Tačiau šios sąnaudos 2,8 proc. buvo didesnės nei sąnaudos, patirtos 2007 m. LRT 2010 m. turi dar ieškoti papildomų galimybių mažinti sąnaudas (darbo užmokesčio, autorinio atlyginimo, programų transliavimo (siuntimo) ir kitas).

Veiklos sąnaudoms padengti LRT naudojo ir komercinės veiklos pajamas. Iš šių pajamų dengiama apie pusę programų kūrimo sąnaudų, dengiamos pelno mokesčio, rinkodaros ir savireklamos sąnaudos, didesnę dalis administracinių, patalpų eksploatacijos ir priežiūros sąnaudų (per 80 proc.) (5 lentelė).

¹⁹ LRT 2009 m. darbuotojams išmokėjo išeitines kompensacijas – 1 610,8 tūkst. Lt.

5 lentelė. LRT sąnaudų* dalis (proc.), padengta iš komercinės veiklos pajamų 2007–2009 m.

	2007 m.	2008 m.	2009 m.**
Visų sąnaudų	34,2	43,7	39,6
Televizijos programų	34,2	44,2	53,4
Programų kūrimo	51,9	64,0	54,6
Technikos eksploatacijos	40,6	74,3	89,1
Rinkodaros ir savireklamos	99,7	93,0	99,9
Patalpų eksploatacijos ir turto priežiūros	50,0	87,5	66,9
Administracinių sąnaudų	80,3	85,7	97,0
Veiklos mokesčių	45,9	79,6	89,3
Nusidėvėjimo ir amortizacijos	65,3	53,1	49,6
Pelno mokesčio	100,0	100,0	100,0

* Tai sąnaudos, kurių reikšminga dalis padengta iš komercinės veiklos pajamų.

** Negalutiniai duomenys.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal LRT duomenis

2008 ir 2009 m. LRT veiklos sąnaudos viršijo pajamas. 2008 m. grynasis veiklos rezultatas buvo 6 564,8 tūkst. Lt nuostolio, 2009 m. numatoma 10 565,6 tūkst. Lt nuostolio. Tuo tarpu 2007 m. LRT buvo uždirbusi 2 947 tūkst. Lt grynojo pelno.

LRT nurodytos priežastys, turėjusios įtakos veiklos nuostolio susiformavimui.

- ▶ LRT galimybes riboja įvestas autorinių atlyginimų apmokestinimas socialinio draudimo mokesčiu;
- ▶ atleidžiamiesiems darbuotojams išmokėtos išėitinės kompensacijos ir kompensacijos už nepanaudotas atostogas;
- ▶ padidėjęs pridėtinės vertės mokesčio tarifas;
- ▶ teisės aktais numatytos „Nacionalinių transliuotojų informacinės sklaidos per sienas skatinimo programos“, kuriai nebuvo skirti asignavimai, vykdymas;
- ▶ valstybės biudžeto programos „LRT programų siuntimas LRTC komunikacijų tinklais“ nuostolis;
- ▶ LRT turi mokėti pelno mokesčių, kuris dar padidino grynąjį neigiamą LRT veiklos rezultatą (nepaisant, kad didžiąją komercinių lėšų dalį LRT skiria su visuomeninio transliuotojo misijos vykdymu susijusios veiklos finansavimui, o bendras veiklos rezultatas yra neigiamas, LRT mokėjo pelno mokesčių: 2008 m. – 2 246,0 tūkst. Lt, 2009 m. – 1 500,0 tūkst. Lt).

LRT veiklos sąnaudas sumažino 19 proc., tačiau pajamoms sumažėjus daugiau nei ketvirtadaliu, LRT taikytų priemonių nepakako, kad būtų išvengta veiklos nuostolio.

Mažėjant pajamoms ir nenumačius papildomų priemonių sąnaudoms mažinti, negalima tikėtis efektyvios visuomeninio transliuotojo veiklos.

2.2. LRT pastatų naudojimas

LRT turtas yra valstybės nuosavybė, turtą LRT valdo, naudoja ir disponuoja juo patikėjimo teise.²⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²¹ LRT valdo ir naudoja patikėjimo teise pastatus ir statinius Vilniuje ir Vilniaus rajone. Be to, LRT valdo pastatus Kaune, Panevėžyje, Alytuje ir Šiauliuose. Registrų centro duomenimis, LRT nėra įregistravusi trijų žemės sklypų (Vilniaus r. Naujasodės k., Panevėžyje, Staniūnų g. 67A (sklypas yra po garažu) ir Kaune, Daukanto g. 28A) ir pastatų Kaune (Daukanto g. 28A).

²⁰ Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymas, 1996-10-08 Nr. I-1571, 14 str.

²¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-09-25 nutarimas Nr. 1495 „Dėl neįgyvenamųjų pastatų ir kiemo statinių perdavimo“.

LRT vykdo žemės sklypų registravimo procedūras.

LRT generalinis direktorius kreipėsi 2009-05-25 raštu Nr. 4RA-583-(A1) į Vilniaus apskrities viršininko administracijos Vilniaus r. Žemėtvarkos skyrių su prašymu suformuoti žemės sklypus prie LRT pastatų ir statinių, esančių Vilniaus r., Bezdonių seniūnijoje, Naujasodės kaime. Žemės sklypai suformuoti, jų plotas ir ribos patvirtinti Vilniaus apskrities viršininko 2009-11-18 įsakymu Nr. 2.3-17938-1411.

Panevėžio m. valdyba priėmė sprendimą (1998-03-10 Nr. 73v 1.8 p.) nustatyti sklypo Staniūnų g. 67A, plotas 6427 kv. m., ribas ir plotą ir rekomenduoti pagal šį sprendimą atlikti žemės sklypo geodezinius matavimus, sudaryti žemės nuomos, pirkimo ar panaudos sutartis.

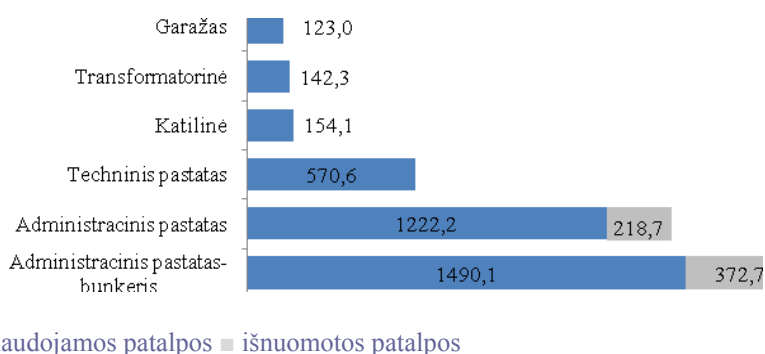
Dėl žemės sklypo ir pastatų Kaune yra iškelta administracinė byla dėl dalies pastato gražinimo pagal Piliečių nuosavybės teisių išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą. Todėl registravimas bus galimas tik išsprendus bylą dėl nuosavybės teisių atkūrimo (Aplinkos ministerijos 2009-09-01 raštas Nr. (13-5)-D8-7544).

LRT valdomų pastatų bendras plotas 41 903,7 kv. m., didžioji ploto dalis (85 proc.) tai administraciniai pastatai, telestudijos ir techninis centras. LRT nuomoja pastatus, kurių savo veikloje iš viso nenaudoja arba naudoja tik jų patalpų dalį. Iš viso 2009 m. LRT nuomojo 14 proc. (5 985,5 kv. m) patikėjimo teise valdomų pastatų ploto.

LRT, vadovaudamasi nustatyta tvarka,²² sprendimą išnuomoti valstybės ilgalaikį materialųjį turtą 2003-01-28 raštu Nr. 13-5-54 suderino su Aplinkos ministerija. Vadovaudamasi nustatyta tvarka²³ LRT apskaičiuoja patalpų nuompinigių. LRT pajamos iš patalpų nuomos ir paslaugų nuomotojams 2007–2009 m. didėjo, 2008 m. sudarė 5,2 proc. visų LRT komercinės veiklos pajamų, 2009 m. – 8,2 proc. 2009 m. LRT iš patalpų nuomos pajamų gavo 962,9 tūkst. Lt daugiau, negu patyrė sąnaudų, susijusių su išnuomoto turto išlaikymu. LRT ilgalaikį materialųjį turtą (pastatus) valdo racionaliai – veikloje nenaudojamus pastatus ir patalpas išnuomoja ir gauna pajamų. Tačiau pastatų ir patalpų nuoma yra veikla, nebūdinga visuomeniniam transliuotojui.

LRT patikėjimo teise valdo 4 293,7 kv. m pastatus Vilniaus r., Naujasodės k. Šių pastatų LRT savo veikloje nenaudoja ir nenumato naudoti. Pastatai yra nuošalioje vietovėje, toli nuo automagistralės. Administracinis pastatas – karo atvejui pritaikytas bunkeris yra po žeme. Pastatai nėra šildomi. Dalį patalpų (591,5 kv. m.) LRT nuomoja, kitos patalpos nenaudojamos (3 pav.)

3 pav. LRT pastatai Vilniaus r. Naujasodės k., jų plotas (kv. m) ir pastatų naudojimas

Šaltinis – Valstybės kontrolė

²² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-14 nutarimas Nr. 1524 „Dėl valstybinės materialiojo turto nuomos“, 11 p.

²³ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir finansų ministro 2007-06-07 įsakymas Nr. D1-322/1K-206 „Dėl nuompinigių už valstybės materialiojo turto nuomą skaičiavimo taisyklių patvirtinimo“.

2009 m. gautos pajamos (20 385,0 Lt) dėl pastatų nusidėvėjimo (42 709,0 Lt) nepadengė LRT patiriamų sąnaudų.

Klausimas dėl LRT valdomo ir veikloje nenaudojamo turto paminėtas 2006 m. valstybinio audito ataskaitoje, taip pat atkreiptas dėmesys, kad LRT kreipėsi į įvairias valstybės ir savivaldybės institucijas dėl nenaudojamo ir nereikalingo valstybės turto perdavimo, tačiau iki šiol šis turtas lieka patikėtas valdyti LRT.

Turto valdymas, kaip numato Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, turi būti pagrįstas visuomeninės naudos, efektyvumo ir racionalumo principais.

LRT, valdydama veikloje nenaudojamą turtą (pastatus) ir stengdamasi nepatirti nuostolių, susijusių su šio turto priežiūra, vykdo visuomeniniam transliuotojui nebūdingą veiklą – pastatų ir patalpų nuomą.

3. LRT radijo ir televizijos programų siuntimas

LRT radijo ir TV programos turi būti priimamos visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.²⁴ LRT skiriami valstybės biudžeto asignavimai (programa „Radijo ir televizijos programų siuntimas LRTC komunikacijų tinklais“). Dėl radijo ir TV programų siuntimo paslaugų, programų siuntimo skaitmeniniu antžeminiu televizijos tinklu, duomenų perdavimo ir kitų paslaugų teikimo. LRT sudariusi sutartis su Lietuvos radijo ir televizijos centru, kuriam perveda skirtas valstybės biudžeto lėšas.

Valstybės biudžeto asignavimai, skirti radijo ir TV programoms siųsti Lietuvos radijo ir televizijos centro tinklais, 2007–2009 m. buvo mažesni nei LRT patirtos išlaidos. 2009 m. valstybės biudžeto asignavimai radijo ir TV programoms siųsti LRTC komunikacijų tinklais, palyginti su 2007 m. ir 2008 m. skirtomis lėšomis, sumažinti daugiau kaip 25 proc. Valstybės biudžeto lėšų 2009 m. pakako padengti tik 75,2 proc. LRT išlaidų, susijusių su radijo ir TV programų siuntimu Lietuvos radijo ir televizijos centro tinklais (6 lentelė).

6 lentelė. Valstybės biudžeto asignavimai ir LRT išlaidos radijo ir televizijos programoms siųsti Lietuvos radijo ir televizijos centro komunikacijų tinklais 2007–2009 m.

	Valstybės biudžeto asignavimai (tūkst. Lt)	LRT išlaidos programoms siųsti LRTC komunikacijų tinklais* (tūkst. Lt)	Skirtumas tarp valstybės biudžeto asignavimų ir išlaidų (tūkst. Lt)	Valstybės biudžeto lėšų dalis (proc.), tekusi padengti LRT programų siuntimo išlaidas
2007 m.	9 600	9 633,8	-33,8	99,6
2008 m.	9 600	10 364,2	-764,2	92,6
2009 m.	7 138	9 498,1	-2 360,1	75,2
2010 m.	5 815			

* Išlaidos radijo ir televizijos programoms siųsti be reklamos, anonsų ir komercinių laidų siuntimo sąnaudų bei atėmus atskaitomą PVM.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

²⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-10-07 nutarimas Nr. 1238 „Dėl priemonių, užtikrinančių, kad visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje būtų priimamos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos programos“.

LRT už radijo ir TV reklamos, anonsų siuntimą, taip pat už kai kurių TV laidų²⁵ siuntimą sumoka iš komercinių lėšų. Radijo reklamos ir anonsų siuntimo trukmė 2007–2009 m. nesiekė 5 proc. bendros radijo programų siuntimo trukmės. TV reklamos apimty²⁶ 2009 m., palyginti su 2007 m., sumažėjo dvigubai – sudarė 4,7 proc. bendro programos siuntimo laiko. TV anonsų ir laidų, už kurių siuntimą LRT sumoka iš komercinių lėšų, siuntimo trukmė 2009 m. sudarė 16 proc. bendro LTV programos siuntimo laiko. LRT programų siuntimo sąnaudos, padengtos iš komercinių lėšų, 2007 m. buvo 1 019,3 tūkst. Lt, 2008 m. – 990,9 tūkst. Lt, 2009 m. – 2 526,8 tūkst. Lt.

Sumažėjus pajamoms, LRT siekė sumažinti radijo ir TV programų siuntimo LRTC komunikacijų tinklais išlaidas – atsisakė trumpųjų bangų radijo siųstuvų nuomos, nutraukė radijo transliacijas vidurinėmis bangomis. 2009 m. LRT, nemažindama radijo programų priėmimo Lietuvos teritorijoje, radijo programų siuntimo išlaidas, palyginti su 2008 m., sumažino 27 proc. Nuo 2009-12-01 atsisakyta LTV2 transliuoti analoginiu būdu, programa siunčiama tik skaitmeniniu būdu, tai leido šios programos siuntimo išlaidas 2009 m. sumažinti apie 100 tūkst. Lt. LTV programa šiuo metu siunčiama ir skaitmeniniu būdu, ir analoginiu būdu, tai didina LRT sąnaudas, susijusias su TV programų siuntimu.

LRT sąnaudos didėja dėl skaitmeninių siųstuvų tinklo plėtros.

TV programų siuntimas skaitmeniniu būdu, vykdant skaitmeninės antžeminės televizijos tinklo plėtrą, pradėtas 2007 m. (2007 m. naudoti 5 siųstuvai, 2008 m. – 13 siųstuvų, 2009 m. pabaigoje – 23 siųstuvai). Plėtrą numatoma baigti iki 2010 m. birželio mėn., nuo 2012 m. turi būti pradėta laipsniškai perjungti analoginės TV programas į skaitmeninę TV.

Bendros LRT išlaidos už radijo ir TV programų siuntimą, kompensuojamos iš valstybės biudžeto lėšų, 2009 m., palyginti su 2008 m., sumažėjo apie 8,5 proc. Paskaičiavus radijo ir LTV programų siuntimo LRTC tinklais (analoginiu būdu) laiko mažinimo poveikį siuntimo kaštams, pagal esamas LRT sutarčių su LRTC sąlygas, akivaizdu, kad transliavimo valandų mažinimas neleistų gauti tam proporcingo ekonominio efekto (7 lentelė).

7 lentelė. Radijo ir televizijos programų siuntimo LRTC komunikacijų tinklais laiko mažinimo poveikis siuntimo kaštams

Programa	Sumažinus radijo programų transliavimo laiką (proc.)	Sumažėtų programų siuntimo sąnaudos (proc.)
LR1	25	4,3
	33	5,8
	50	24
LR2 Klasika	25	13
	33	20
	50	40

²⁵ Laidos: „Gero ūpo“ / „Duokim garo“, „Mūsų dienos kaip šventė“, „Triumfo arka“, „Lietuvos balsai“, Sveikinimo koncertas, LTV sezono atidarymas, loterija „Tuzinas“ ir kt.

²⁶ Reklama transliuojama tik LTV programoje.

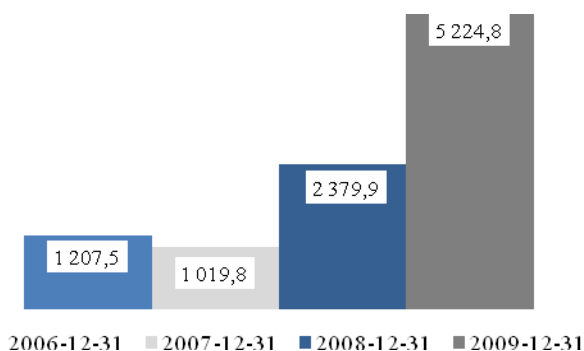
7 lentelės tęsinys.

Programa	Sumažinus radijo programų transliavimo laiką (proc.)	Sumažėtų programų siuntimo sąnaudos (proc.)
LR3 Opus	25	2,6
	33	10,1
	50	25,2
LTV1	25	15,4
	33	23,1
	50	38,9

Šaltinis – Valstybės kontrolė

LRT įsiskolinimas Lietuvos radijo ir televizijos centrui už radijo ir TV programų siuntimą ir kitas teikiamas paslaugas, pagal šio centro pateiktas sąskaitas, 2009 m. išaugo iki 5 224,8 tūkst. Lt. Sumokėti už radijo ir televizijos programų siuntimą LRTC tinklais 2009 m. trūko 2 360,1 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų, be to, buvo likę nesumokėti 2 379,9 tūkst. Lt už 2008 m. suteiktas paslaugas. (4 pav.). Sumažėjus komercinėms pajamoms, LRT vėlavo apmokėti už technikos talpinimą TV bokšte ir sunaudotą elektros energiją, interneto paslaugas ir duomenų perdavimą. Lietuvos radijo ir televizijos centro ir LRT ginčas dėl skolos dydžio sprendžiamas teisminiu būdu.

4 pav. LRT įsiskolinimo LRTC (tūkst. Lt) dinamika 2006–2009 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė

LRT nurodė esmines aplinkybes, kurios, LRT nuomone, lemtų tolesnį skirtumo tarp valstybės biudžeto skiriamų asignavimų ir LRT patiriamų išlaidų didėjimą.

Mažėjant valstybės biudžeto programos „LRT programų siuntimas LRTC komunikacijų tinklais“ asignavimams, valstybei priklausančio Lietuvos radijo ir televizijos centro paslaugų kainos nėra atitinkamai mažinamos. Nekeičiant LRT programų masto ir trukmės ir nemažėjant atitinkamų LRTC paslaugų kainai, skirtumas tarp valstybės biudžeto programos „LRT programų siuntimas LRTC komunikacijų tinklais“ finansavimo ir LRT patiriamų išlaidų ir toliau didėtų.

Mažėjant LRT pajamoms, programų transliavimo mastas ir trukmė nebuvo sumažinti, todėl LRT taikytų priemonių nepakako, kad būtų išvengta nuostolių dėl radijo ir TV programų siuntimo LRTC komunikacijų tinklais.

LRT, įgyvendindama Lietuvos Respublikos Seimo nutarimą,²⁷ 2007 m. pradėjo palydoviniu ryšiu transliuoti TV programą LTV World, skirtą užsienyje gyvenantiems tautiečiams. LRT su palydovinio ryšio paslaugų teikėjais pasirašė sutartis dėl šio ryšio kanalų nuomos. LRT negavo papildomų asignavimų programos siuntimui palydovinio ryšio kanalais. Už TV programos siuntimą palydovinio ryšio kanalais 2008 m. LRT sumokėjo 1 344,4 tūkst. Lt, 2009 m. – 1 629,9 tūkst. Lt iš valstybės biudžeto programos „Visuomenės informavimas radijo ir televizijos komunikacijų tinklais“ ir iš komercinių lėšų, taip pat patyrė su šiomis išlaidomis susijusias neatskaitomo PVM sąnaudas.

4. Valstybės kontrolės rekomendacijų įgyvendinimas

4.1. Ar įgyvendintos LRT administracijai pateiktos Valstybės kontrolės rekomendacijos?

LRT įgyvendino Valstybės kontrolės rekomendacijas, kurių vykdymas priklausė LRT administracijos kompetencijai.

LRT parengta LRT sąmatų sudarymo, registravimo ir vykdymo kontrolės tvarka,²⁸ 2009 m. rengtose LTV laidų sąmatose detalizuojamos LRT išlaidos (pagal atskiras išlaidų grupes ir eilutes), nurodoma bendra laidos kaina. 2009 m., atsižvelgusi į išteklius, LRT mažino laidų gamybos sąnaudas.

Įgyvendinus Valstybės kontrolės rekomendaciją visuomeninis transliuotojas turi galimybę pagrįstai ir objektyviai įvertinti laidų kūrimo, gamybos ir transliacijos sąnaudas, numatyti efektyvesnį lėšų naudojimą.

LRT 2008 m. patvirtinti LRT atlygio mokėjimo nuostatai ir įdiegta atlyginimo mokėjimo sistema (nustatyti atlygio už darbą principai, pagrindinės atlyginimo dalys, mokėjimo tvarka). 2009 m. patvirtinti Reklamos departamento darbuotojų papildomo apmokėjimo nuostatai (nustatyti papildomo kintančio atlyginimo priedo skyrimo pagrindai). Be to, 2009 m. šalių susitarimu patvirtinta kolektyvinės darbo sutarties nauja redakcija,²⁹ kurioje taip pat aptartos darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygos.

²⁷ Lietuvos Respublikos Seimo 2008-05-08 nutarimas Nr. X-1533 „Dėl Nacionalinių transliuotojų informacinės sklaidos per sienas skatinimo programos“.

²⁸ LRT generalinio direktoriaus 2009-10-26 įsakymas Nr. IRA-140.

²⁹ Susitarimas tarp Profesinės sąjungos, atstovaujančios LRT darbuotojų kolektyvui, ir darbdavio dėl darbo, darbo apmokėjimo, darbo organizavimo, darbo saugos, kitų socialinių ir ekonominių sąlygų, papildomų garantijų.

LRT nutraukė ekonomiškai nenaudingą sutartį su VšĮ Kauno radijumi ir televizija – LRT tarybai nusprendus VšĮ Kauno radijas ir televizija, kurios steigėja LRT, buvo reorganizuota prijungimo prie LRT būdu.³⁰

4.2. Ar įgyvendinta LRT tarybai pateikta rekomendacija?

Rekomendaciją nustatyti LRT transliuojamų programų mastą ir struktūrą, atsižvelgiant į planuojamą apimtį viešųjų paslaugų, kurias turėtų teikti nacionalinis transliuotojas už valstybės biudžeto lėšas, LRT taryba įgyvendino tik iš dalies.

Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymas nustato LRT tarybos funkcijas,³¹ tarp kurių įrašyta, kad taryba:

- ▶ nustato LRT programų mastus ir struktūrą, LRT programų transliavimo trukmę, kasmet tvirtina LRT programų sudėtį ir jų pakeitimus;
- ▶ nustato kanalų skaičių ir jų naudojimą programoms transliuoti;
- ▶ svarsto ir tvirtina LRT veiklos perspektyvinius ir kasmetinius planus;
- ▶ tvirtina LRT administracijos teikiamas LRT metines pajamų ir išlaidų sąmatas bei jų vykdymo ataskaitas.

Įstatyme nustatyta, kad tarybos nutarimai LRT yra privalomi.³²

Valstybės kontrolė, 2006 m. atlikusi auditą LRT,³³ konstatavo, kad LRT taryba 2005 m. transliuojamų programų masto ir struktūros nenustatė ir rekomendavo jai „nustatyti LRT transliuojamų programų mastą ir struktūrą, atsižvelgiant į planuojamą viešųjų paslaugų, kurias turėtų teikti nacionalinis transliuotojas visuomenei už valstybės biudžeto lėšas, apimtį“. Be to, šią rekomendaciją LRT tarybai 2008 m. buvo pateikęs Lietuvos Respublikos Seimas.³⁴

Teisės aktuose neapibrėžtos sąvokos:

- ▶ programų mastas,
- ▶ programų struktūra,
- ▶ programų transliavimo trukmė,
- ▶ programų sudėtis.

Lietuvos Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad nustatomas konkretus kanalų skaičius,³⁵ LRT įstatyme sąvokos „programų mastas“ ir „programų transliavimo trukmė“ atskirtos. Todėl atlikdami auditą vadovavomės, kad :

LRT programų mastas yra LRT transliuojamų TV ir radijo programų skaičius;

LRT programų struktūra – programų laidų paskirstymas pagal žanrus (kategorijas, temas) ir žanrų proporcijas (atskirų kategorijų laidoms tenkanti programų transliavimo laiko dalis);

³⁰ LRT tarybos 2007-03-13 posėdžio protokolas Nr. P1-04.

³¹ Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymas, 1996-10-08 Nr. I-1571, 10 str.

³² Ten pat, 1996-10-08 Nr. I-1571, 10 str.

³³ 2006-07-19 valstybinio audito ataskaita „VšĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos finansavimas ir lėšų panaudojimas“ Nr. 2010-7-15.

³⁴ Lietuvos Respublikos Seimo 2008-11-06 nutarimas Nr. X-1793 „Dėl Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos tarybos 2005 metų veiklos ataskaitos“, 2 str.

³⁵ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo bylos Nr. 30/03 2006-12-21 nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 5 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 5 dalies, 6 straipsnio 1, 3, 4 dalių (2000 m. birželio 29 d. redakcija), 10 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 1 dalies, 15 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 1, 2 dalių, Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio (2000 m. rugpjūčio 29 d. redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

Programų transliavimo trukmė – LRT transliuojamų programų (kiekvienos programos) transliacijos per parą trukmė (valandomis).

Programų sudėtis – atskirų LRT programų transliuojamos laidos ir šių laidų transliavimo išdėstymas per savaitę – programų tinkleliai.

Sąvokų aiškinimą aptarėme su LRT tarybos pirmininku.

LRT programų mastas ir programų struktūra buvo nustatyti 2006 ir 2007 m. – taryba nustatė 2006–2007 m. ir 2007–2008 m. sezonų LRT programų mastą ir programų struktūrą. Kaip LRT programų mastą taryba patvirtino kiekvienos LRT programos (Lietuvos radijo 1, Klasikos, Opus 3, LTV ir LTV2) transliavimo trukmę valandomis. Patvirtinusi tokį programų mastą, atskirai programų transliavimo trukmės taryba nebuvo nustatė. Programų masto ir struktūros 2008–2009 m. LRT taryba nekeitė, tik kasmet tvirtino programų sudėtį (programų tinklelius).

2010 m. sausio mėn. LRT informavo Valstybės kontrolę, kad taryba patvirtino LRT radijo ir LRT TV programų mastą ir struktūrą 2010 m.³⁶

- ▶ Kaip LRT radijo programų mastas ir struktūra 2010 m. patvirtinti programų Lietuvos radijas, Klasika ir Opus 3 transliavimo trukmė valandomis per parą ir šių programų laidų pobūdis procentais.
- ▶ Kaip LRT TV programų mastas ir struktūra 2010 m. patvirtinti LTV, LTV 2 ir LTV World programų transliavimo trukmė (valandų skaičius per savaitę ir per metus) ir šių programų struktūra pagal laidų žanrus (minutėmis per savaitę ir procentais).

2009 m., palyginti su 2007 ir 2008 m., sumažėjo LRT pajamos. Sumažėjus LRT finansiniams ištekliams, veiklos apimtys – transliuojamų programų mastas, programų transliavimo trukmė nebuvo mažinami ir programų struktūra per 2009 m. nebuvo keičiama, t. y. LRT mažesniais ištekliams turėjo užtikrinti tą pačią programų transliavimo trukmę ir laidų žanrų apimtį kaip 2007 ir 2008 m. Tai iš dalies lėmė nuostolingą LRT veiklą, ypač 2009 m. (2008 m. LRT patyrė 6 564,8 tūkst. Lt nuostolio, 2009 m. išankstiniais skaičiavimais – 10 565,6 tūkst. Lt).

Siekdama sumažinti nuostolius LRT taryba pritarė administracijos ir Administracinės komisijos siūlymui mažinti veiklos sąnaudas.

LRT, mažindama TV laidų rengimo ir transliavimo sąnaudas, nutraukė kai kurių LTV ir LTV2 programų originalių laidų transliavimą, o šių laidų transliavimo laiką, nekeisdama tarybos nustatytos transliavimo trukmės, skyrė kitoms laidoms pakartoti.

2010 m. LRT radijo ir TV programų mastą ir struktūrą, transliavimo trukmę taryba patvirtino tokius pat kaip ankstesniais metais. Mažėjant LRT skiriamiems valstybės biudžeto asignavimams (2010 m. lėšų skiriama 18 proc. mažiau nei 2009 m.), nekeičiant LRT programų masto ir struktūros, nesumažinus LRT programų transliavimo trukmės bus sudėtinga sumažinti LRT veiklos nuostolį.

Valstybės kontrolės nuomone, LRT programų mastą ir struktūrą LRT taryba turėtų tvirtinti atsižvelgusi į LRT metinę pajamų ir išlaidų sąmatą.

³⁶ LRT tarybos 2010-01-19 posėdžio protokolas Nr. P1-01.

4.3. Ar įgyvendintos Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateiktos rekomendacijos?

Valstybės kontrolės rekomendacija nustatyti LRT skiriamų valstybės biudžeto lėšų planavimo tvarką audituojamu laikotarpiu nebuvo įgyvendinta.

LRT finansavimo šaltiniai nustatyti įstatyme.³⁷ Valstybės kontrolė, 2006 m. atlikusi auditą LRT, atkreipė dėmesį, kad nėra aiškiai reglamentuota, kaip turi būti planuojamos LRT skiriamos valstybės biudžeto lėšos.

Lietuvos Respublikos Seime 2006 m. buvo rengiamos LRT įstatymo pataisos,³⁸ svarstoma dėl ilgalaikės LRT finansavimo strategijos.

Kultūros ministerija, vykdydama Ministro Pirmininko 2006-07-26 pavedimą Nr. 26-5067, įvertino Valstybės kontrolės rekomendacijos galimą įgyvendinimą. Ministerija 2006-11-07 raštu Nr. S1-395 kreipėsi į Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetą, pateikdama siūlymus dėl LRT finansavimo modelio. Kultūros ministerija siūlė LRT finansavimo modelį sieti su LRT ilgalaikės strategijos tvirtinimu.

Kultūros ministerijos pateikti siūlymai dėl LRT įstatymo pakeitimų:

LRT įstatyme numatyti, kad LRT taryba parengia ilgalaikę strategiją ir pateikia ją viešai susipažinti visuomenei, apsvarstyti ir pritarti Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros, Informacinės visuomenės plėtros, Biudžeto ir finansų komitetams.

Taryba patvirtinti strategiją gali tik po viešų svarstymų, gavusi komitetų pritarimą.

Kasmet svarstant LRT skiriamų lėšų poreikį, kuris numatomas Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių įstatyme, LRT privalo atsakingoms institucijoms pagrįsti iš valstybės biudžeto prašomų lėšų sumą LRT strategijoje įtvirtintų tikslų, uždavinių ir numatomų priemonių įgyvendinimo finansiniais poreikiais.

Sprendimai dėl LRT įstatymo pataisų ir ilgalaikės finansavimo strategijos nepriimti.

Apie visuomeninio transliuotojo finansavimą pažymėjo Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, konstatavęs, kad visuomeninio transliuotojo pobūdis ir konstitucinė misija suponuoja ir valstybės pareigą visuomeniniam transliuotojui skirti deramą finansavimą, kad pakaktų lėšų jo misijai vykdyti.³⁹

³⁷ Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymas, 1996-10-08 Nr. I-1571, 15 str.

³⁸ Lietuvos Respublikos Seimo valdyba 2006-07-12 sprendimu Nr. 1046 sudarė darbo grupę ilgalaikiam LRT finansavimui numatyti ir LRT įstatymo pataisoms parengti.

³⁹ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo bylos Nr. 30/03 2006-12-21 nutarimas dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 5 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 5 dalies, 6 straipsnio 1, 3, 4 dalių (2000 m. birželio 29 d. redakcija), 10 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 1 dalies, 15 straipsnio (2000 m. birželio 29 d. redakcija) 1, 2 dalių, Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 31 straipsnio (2000 m. rugpjūčio 29 d. redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai.

LRT pažymėjo tarptautiniuose dokumentuose pateiktas ES šalių visuomeninių transliuotojų finansavimo gaires.

- ▶ 2006 m. rugsėjo 27 d. Europos Tarybos ministrų deklaracijoje dėl visuomeninių transliuotojų nepriklausomumo garantijos kreipiamasi į šalis nares raginant teikti teisinės, politinės, finansinės, techninės ir kitas priemones, būtinas užtikrinti realią turinio laisvę ir institucinę visuomeninių transliuotojų autonomiją, siekiant pašalinti bet kokią politinio ar ekonominio kišimosi grėsmę.
- ▶ 2008 m. rugsėjo 25 d. rezoliucijoje dėl žiniasklaidos koncentracijos ir pliuralizmo Europos Parlamentas pabrėžė, kad visuomeninei žiniasklaidai yra būtinas pakankamas finansavimas.
- ▶ 2009 m. birželio mėn. Europos Tarybos parlamentinės asamblėjos rezoliucijoje dėl visuomeninių transliuotojų finansavimo nacionaliniai parlamentai buvo paraginti užtikrinti, kad jų visuomeniniai transliuotojai turėtų aiškiai apibrėžtą misiją bei atitinkamo ilgalaikio finansavimo galimybes savo misijai atlikti, pažymėta, kad visuomeninio transliavimo paslaugų teikėjai turėtų turėti užtekinai lėšų ir reikalingų priemonių, kurios padėtų užtikrinti tikrą nepriklausomybę nuo politinio spaudimo ir rinkos jėgų.

Atsižvelgiant į visuomeninio transliuotojo institucijos veiklos tikslus ir pobūdį, esamą teisinį reguliavimą, turėtų būti nustatyti kriterijai, kuriais vadovaujantis apskaičiuojami LRT skiriami valstybės biudžeto asignavimai, t. y. nustatyta LRT skiriamų valstybės biudžeto lėšų planavimo tvarka. Be to, Valstybės kontrolės nuomone, turėtų būti aiškiai apibrėžta, ar valstybės biudžeto asignavimai LRT skiriami atsižvelgiant į LRT tarybos nustatytą LRT programų mastą ir struktūrą, transliavimo trukmę, ar visuomeninio transliuotojo programų mastas ir struktūra, programų transliavimo trukmė nustatomi pagal LRT skiriamus valstybės biudžeto asignavimus.

Šios ataskaitos projektą, vykdydama Ministro Pirmininko kanclerio pavedimą,⁴⁰ išnagrinėjo Finansų ministerija ir Valstybės kontrolei pateikė savo nuomonę.⁴¹ Finansų ministerija pažymėjo, kad yra teisės aktai, reglamentuojantys valstybės biudžeto lėšų planavimo tvarką (Biudžetinės sandaros įstatymas, Vyriausybės patvirtintos Valstybės ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės, Strateginio planavimo metodika), todėl rengti atskirą valstybės biudžeto asignavimų planavimo tvarką vienam asignavimų valdytojui netikslinga. Finansų ministerija pritarė Valstybės kontrolės nuomonei, kad LRT programų mastą ir struktūrą LRT taryba turėtų tvirtinti atsižvelgusi į LRT metinę pajamų ir išlaidų sąmatą (taip pat ir skiriamus valstybės biudžeto asignavimus). Valstybės kontrolės nuomone, nepatvirtinus visuomeninio transliuotojo finansavimo tvarkos, nebus užtikrintas LRT įpareigojimų tinkamas vykdymas.

Rekomendacija įvertinti ir priimti sprendimą dėl LRT veikloje nenaudojamo valstybės turto (Vilniaus r. Naujasodės k.) reikalingumo priskirtoms funkcijoms vykdyti yra neįgyvendinta.

Klausimą dėl LRT patikėto valstybės turto (negyvenamų pastatų) naudojimo nagrinėjo Aplinkos ministerija. Ministerija, vadovaudamasi Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu, pažymėjo (Aplinkos ministerijos 2007-01-09 raštas Nr.

⁴⁰ Ministro Pirmininko kanclerio 2010-03-15 raštas Nr. 62-1414.

⁴¹ Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (2010-03-19 raštas Nr. ((2.34-02)-5K-1005987)-6K-1002528).

(13-5)-D8-274), kad turta, kuris valdomas patikėjimo teise, bet nereikalingas jos funkcijoms įgyvendinti, LRT turėtų perduoti valstybės įmonei Valstybės turto fondui valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise.

Kad valstybės turtas būtų valdomas ir naudojamas racionaliai, siekiant maksimalios naudos visuomenei, vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 22 ir 23 str., LRT nenaudojami pastatai (Vilniaus r. Naujasodės k.) turėtų būti perduoti Valstybės turto fondui arba kitoms įstatyme numatytoms institucijoms⁴².

---

⁴² Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998-05-12 Nr. VIII-729, 9 str., 2 d.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

Dėl LRT veiklos

LRT ištekliai 2008–2009 m. buvo naudojami visuomeninio transliuotojo tikslams įgyvendinti, buvo užtikrintas nustatytų programų ir laidų transliavimas bei transliavimo trukmė. Tačiau, mažinant sąnaudas, LRT programose sumažėjo kuriamų naujų laidų, o kartojamų laidų dalis TV programose 2009 m. siekė 47 proc. LRT 2009 m. taikytos sąnaudų mažinimo priemonės buvo nepakankamos, kad veiklos nuostolis sumažėtų. (1.1. dalis, 9 psl.; 1.2. dalis, 10, 11, 12 psl.; 2.1. dalis, 14, 15 psl.; 2.2. dalis, 17 psl.; 3 dalis, 18, 19 psl.)

Dėl 2006 m. teiktų Valstybės kontrolės rekomendacijų įgyvendinimo

1. LRT administracija įgyvendino Valstybės kontrolės pateiktas rekomendacijas. Sudarytos prielaidos objektyviai vertinti programų laidų gamybos ir transliavimo sąnaudas, numatyti efektyvesnį išteklių naudojimą. (4.1. dalis, 20 psl.)
2. LRT tarybai pateikta rekomendacija įgyvendinta iš dalies – 2007 m. buvo nustatytas LRT programų mastas. Tačiau 2009 m., pajamoms mažėjant ketvirtadaliu, programų mastas (transliuojamų programų skaičius ir jų siuntimo trukmė) nebuvo peržiūrėtas, LRT buvo priskirti vykdyti tie patys įpareigojimai kaip ir ankstesniais metais. Tai iš dalies turėjo įtakos LRT veiklos nuostoliui. (4.2. dalis, 21, 22 psl.)
3. Neįgyvendintos Lietuvos Respublikos Vyriausybei teiktos rekomendacijos:
  - 3.1. Nenustatyta valstybės biudžeto lėšų, skiriamų visuomeniniam transliuotojui, planavimo tvarka, LRT programos rengiamos ir transliuojamos nepakankamai atsižvelgus į turimus išteklius, visuomeninio transliuotojo veikla tampa priklausoma nuo pajamų iš reklamos. (2.1. dalis, 15 psl., 3 dalis, 18, 19, 20 psl.; 4.3. dalis, 23, 24 psl.)
  - 3.2. Nepriimti sprendimai dėl LRT veikloje nenaudojamo priskirto valdyti valstybės turto. LRT, stengdamasi mažinti sąnaudas šio turto priežiūrai, vykdo veiklą, nesusijusią su visuomeninio transliuotojo tikslais. (2.2. dalis, 17 psl., 4.3. dalis, 24 psl.)

Rekomendacijos

Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

Siekiant racionalaus valstybės turto valdymo, numatyti priemones dėl VŠĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos patikėjimo teise valdomo, tačiau veikloje nenaudojamo turto (pastatų ir statinių Vilniaus r. Naujasodės k.) tolimesnio disponavimo juo tikslingumo.

LRT tarybai:

1. LRT transliuojamų programų mastą ir struktūrą tvirtinti kasmet, įvertinus pajamų ir sąnaudų sąmatą.
2. Inicijuoti teisės aktų papildymą (redagavimą) ir apibrėžti sąvokas, siejamas su transliuotojo veikla (programų mastą, struktūrą, sudėtį, viešąsias paslaugas, neviešąsias paslaugas).

LRT administracijai:

Numatyti papildomas priemones, kurios padėtų sumažinti LRT veiklos nuostolį.

Valstybės kontrolieriaus pavaduotojas

Viktoras Švedas

Vyresnioji valstybinė auditorė

Rūta Obcarskienė

Audito ataskaitos kopijos (po 1 egz.) pateiktos Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui, Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir LRT tarybai.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
 „Viešosios įstaigos
 Lietuvos nacionalinio radijo ir
 televizijos veikla“
 1 priedas

LRT tarybos patvirtinti 2007–2008 m. TV ir radijo programų mastai ir transliacijos trukmė

Programų mastai	Transliacijos trukmė per parą (val.)
Lietuvos radijo 1 programa	24 val.
Klasika	18 val.
Opus 3	24 val.
LTV	18 val.
LTV2	12 val.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal LRT duomenis

TV ir radijo programų struktūra 2007–2008 m.

Radijo laidos pagal žanrus, patvirtintos transliuoti 2007–2008 m. sezonu (transliavimo laiko dalis procentais)

Laidų žanrai	Lietuvos radijas	Klasika	Opus 3
Žinios	8,5	5,3	1,2
Informacinės / aktualijų	32,5		
Kultūros	16,8	30,8	
Religijos	2,8	4,3	
Pramoginės	3,9		
Muzikos	35,5	59,6	98,8

Šaltinis – LRT

TV laidos pagal žanrus, patvirtintos transliuoti 2007–2008 m. sezonu (transliavimo laiko dalis procentais)

Laidų žanrai	LTV	LTV2
Informacinės	18,5	4,9
Dokumentika	1,5	19,9
Publicistika, TV žurnalai	10,6	10,3
Visuomeninės – šviečiamosios	7,2	9,1
Vaikams ir paaugliams	9,5	7,3
Kultūros	3,6	21,8
Muzikos	4,2	2,1
Pramoginės	8,4	0,0
Sporto	2,7	0,0
Filmai, serialai	32,1	24,6
Religinės	0,9	0,0
Tautinių mažumų	0,7	0,0

Šaltinis – LRT

Valstybinio audito ataskaitos
 „Viešosios įstaigos
 Lietuvos nacionalinio radijo
 ir televizijos veikla“
 2 priedas

TV laidų žanrai, patvirtinti transliuoti 2007–2008 m. sezonu (transliavimo laiko dalis procentais) ir transliuotų TV laidų žanrai (laiko dalis procentais) 2008 ir 2009 m.

Laidų žanrai	LTV			LTV2		
	Patvirtinta	Transliuota		Patvirtinta	Transliuota	
		2008 m.	2009 m.		2008 m.	2009 m.
Informacinės	18,5	19,6	22,1	4,9	0,0	6,0
Visuomeninės – šviečiamosios	7,2	5,7	7,2	9,1	4,4	8,5
Dokumentika	1,5	1,8	2,9	19,9	20,7	15,3
Publicistika, TV žurnalai	10,6	8,7	10,3	10,3	5,3	11,2
Vaikams ir paaugliams	9,5	10,4	11,0	7,3	0,5	6,9
Kultūros	3,6	4,8	6,6	21,8	13,1	19,3
Muzikos	4,2	6,1	9,8	2,1	10,0	9,7
Pramoginės	8,4	4,0	0,4	0,0	0,0	0,0
Sporto	2,7	6,6*	3,0	0,0	7,5*	0,2
Religinės	0,9	0,7	0,7	0,0	0,0	1,3
Tautinių mažumų	0,7	0,9	1,0	0,0	0,0	1,0
Filmai, serialai	32,1	30,7	25,0	24,6	38,5	20,6

* 2008 m. transliuotos Pekino olimpinės žaidynės.

Šaltinis – LRT

Valstybinio audito ataskaitos
„Viešosios įstaigos
Lietuvos nacionalinio radijo ir
televizijos veikla“
3 priedas

Ataskaitoje vartojami sutrumpinimai ir sąvokos:

LRT – VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija.

LTV – Lietuvos televizijos pirmoji programa.

LTV2 – Lietuvos televizijos antroji programa.

TV – televizija.

LRTC – AB Lietuvos radijo ir televizijos centras.

Transliavimas – programų rengimas ir jų perdavimas visuomenei visų rūšių antžeminiiais siūstuvais, kabeliniais, palydoviniais ar bet kokiais kitais elektroninių ryšių tinklais.

Siuntimas – su programų transliavimu ir (ar) retransliavimu susijusi elektroninių ryšių veiklos sritis, apimanti programos elektromagnetinių signalų perdavimą elektroninių ryšių tinklais į galinius įrenginius (televizorius, radijo imtuvus ar kitokio pobūdžio transliuojamos informacijos priėmimo įrenginius).

TV programa – atskirų, savarankiškų savo turiniu, struktūra ir transliavimo laiku garso, audiovizualinių kūrinių (laidų, filmų, reklamos, anonsų, įvairių renginių transliacijų ir kt.) visuma, perduodama visuomenei bet kokiomis techninėmis priemonėmis.

Radijo programa – atskirų, savarankiškų savo turiniu, struktūra ir transliavimo laiku garso kūrinių (laidų, reklamos, anonsų, įvairių renginių transliacijų ir kt.) visuma, perduodama visuomenei bet kokiomis techninėmis priemonėmis.

Laida – atskira programos dalis, paprastai turinti autorių (-us) ir vedėją (-us), pavadinimą ir transliavimo laiką.

Programų mastas – LRT transliuojamų radijo ir TV programų skaičius.

Programų struktūra – programų laidų paskirstymas pagal žanrus (kategorijas, temas) ir žanrų proporcijos (atskirų kategorijų laidoms tenkanti programų transliavimo laiko dalis).

Programų transliavimo trukmė – transliuojamų programų (kiekvienos programos) transliacijos per parą trukmė (valandomis).

Programų sudėtis – atskirų programų per savaitę transliuojamos laidos ir šių laidų transliavimo laiko išdėstymas (programų tinkleliai).

Laidos žanras – skirstymas pagal sandaros ypatybes, pavyzdžiui, tematiką (visuomeninės šviečiamosios, kultūros, muzikos, sporto laidos), stilistiką (publicistikos, TV žurnalai, pokalbių, pramoginės laidos), komunikacines ypatybes (tiesioginė transliacija), adresatą (laidos vaikams ir jaunimui, religinės laidos).